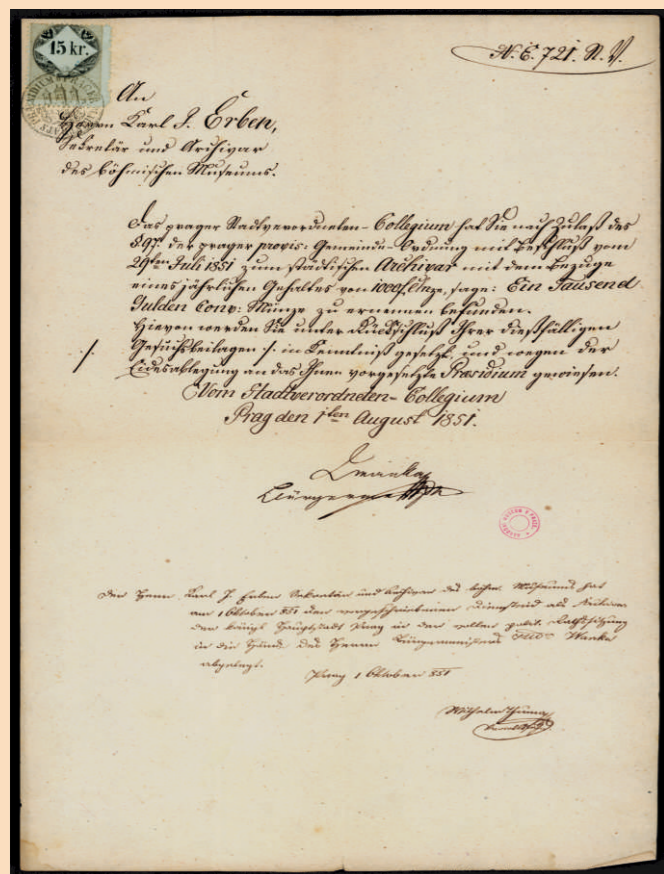

ERBEN A JEHO DOBA II

Zde odesílám některý počet pozvání ke Slovanskému sboru v Praze na den poslední tohoto měsíce [...] – jednat' se tu o věc velikou, o věc rozhodnou pro nás i pro všechny Slovany mocnářství rakouského; nejednat' se tu o nic méně, než aby vláda od své dosavadní německé politiky upustila a nás Slovanů jediné se přidržela, aby z mocnářství německo-rakouského stalo se slovansko-rakouské v mezích svobodomyšlné konstituce; a toho jen tehdy budeme moci dosáhnouti, když Němcům co možná velikou sílu v odpor postavíme, když se Vás, bratři slovanští, co nejvíce sjede. Doba jest důležitá, veliká – teď anebo nikdy!

K. J. Erben Stanku Vrazovi, 1848

Oznámení o jmenování K. J. Erbena archivářem města Prahy, 1851, LA PNP

1848

Evropu zasáhla vlna revolucí. V rakouské monarchii se stavěly barikády v Praze, v Budapešti i ve Vídni. Lidé se domáhali rozšíření občanských práv, zrušení poddanství a roboty i zkrácení pracovní doby. Češi požadovali zrovnoprávnění češtiny a němčiny a respektování státního práva Koruny české.

Jako spolupracovník F. Palackého stál Erben na jeho straně i politicky. Byl zvolen do stočlenného Národního výboru. Aktivně se účastnil příprav pražského Slovanského sjezdu a v květnu a červnu odejel na chorvátský sněm do Záhřebu. Přijal proto i nabídku redigovat po Karlu Havlíčkovi Pražské noviny.

V prosinci abdikoval císař Ferdinand I., jeho nástupcem se stal František Josef I.

1849

Revoluce byla v Rakousku poražena. Byl vydán tiskový zákon, který zotročoval cenzuru, a spolčovací a shromažďovací zákon omezující občanské svobody.

Po březnovém vyhlášení oktrojované ústavy se Erben vzdal hlavní redakce Pražských novin. V červenci 1849 byl jmenován do terminologické komise slovanských jazyků, jež pracovala na vytvoření právního a úředního názvosloví.

1850

Erben ustanoven sekretářem Českého muzea (dnešního Národního muzea).

1851

Zvolen archivářem města Prahy – poprvé tak profesně dosáhl uspokojivějšího finančního zázemí.

1853

K. J. Erben vydal Kytici. Věnoval se především vydávání staročeských památek (Husovy spisy, Knížky šestery Tomáše Štítného, Život sv. Kateřiny, Komenského Labyrint světa a ráj srdce aj.), pramenů k českým dějinám (Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, sbírky výtahů z důležitých listin k historii Českých zemí z let 600–1253) a překladům.

1855

Vyšla Babička Boženy Němcové a almanach Lada-Nióla.

Erben se podílel na projektu vědeckého a kritického časopisu Obzor, který však byl brzy zastaven. Stáhl se z veřejného života a věnoval se především archivu a badatelské práci.

1858

Vyšel almanach Máj, jehož druhý ročník (1859) byl věnován Erbenovi.

1859

Rakousko poraženo francouzsko-sardinskou armádou v bitvách u Magenty a Solferina. V rámci reformy došlo k liberalizaci poměrů.

Po smrti první ženy se Erben oženil s Žofií Mastnou z Lomnice nad Popelkou, musel se však vyrovnat se smrtí několika dětí.

1860

F. L. Rieger předložil císaři memorandum, v němž formuloval český politický program požadující jazykovou rovnoprávnost a uznání českých státoprávních nároků. Vyšel první díl Riegrova slovníku naučného, na jehož přípravě se Erben autorsky i redakčně podílel.

1861

František Josef I. vyhlásil tzv. únorovou ústavu; následovaly první volby do zemských sněmů. Nesouhlas Čechů s možnostmi soudobého parlamentarismu vedl záhy nato k politice tzv. pasivní rezistence, tj. absence na zasedáních říšské rady a sněmů. Začaly vycházet Národní listy.

Zahájen provoz v Prozatímním divadle v Praze. Založena tělocvičná organizace Sokol.

1862

Zahájen provoz v Prozatímním divadle v Praze. Založena tělocvičná organizace Sokol.

1864

Erben jmenován ředitelem spojených pomocných kancelářských úřadů města Prahy. Vydal Prostonárodní české písně a říkadla. O rok později publikoval Sto prostonárodních pohádek a pověstí slovanských v nářečích původních, jako „slovanskou čítanku“ pro mládež, a následovaly překlady památek ruské dávnověkosti.

1866

V prusko-rakouské válce bylo Rakousko v bitvě u Sadové poraženo.

1867

Rakousko-uherské vyrovnání znamenalo zásadní ránu českým snahám o federaci národů v rakouské monarchii. Představitelé českého národa, vedení F. Palackým a F. L. Riegre, se

zúčastnili národopisné výstavy v Moskvě, a využili ji jako demonstraci slovanství proti neuznání českých nároků. Členem delegace byl i Erben, v této době již uznávaný představitel evropské slavistiky a folkloristiky, který pro výstavu zajišťoval české kroje.

1868

Položeny základní kameny k Národnímu divadlu v Praze. Vyšel almanach Ruch.

1870

Císař přislíbil prozkoumat české stížnosti a potvrdil neoddělitelnost Českého království od Rakouska-Uherska.

21. listopadu zemřel v Praze K. J. Erben na žloutenku. Pochován je na Olšanském hřbitově.

Pomník K. J. Erbena v Miletičíně, pohlednice z roku 1931, LA PNP

Lituji toho, že jsem neměl více prostředků, abych byl mohl z obleků plzeňských něco nákladnějšího zjednat; panuje tam u zámožných sedláků v oděvích veliká nádhera, já pak musil se spokojit jen obyčejným oblekem svátečních tříd méně zámožných. Vůbec připadla příprava k výstavě té u nás v dobu velmi nepříznivou: v Praze a v největší země části nepřítel, obyvatelstvo znužené a ustrašené, nevědouc jaký toho bude konec, a šlechta i jiní lidé mohovití, kteří by byli mohli pro výstavu něco učiniti, ze země! Já však pokládal to za věc čestnou, aby nejzápadnější větve slovanská na světové výstavě v Moskvě nezapomenutelnou nezůstala.

K. J. Erben Nilu Aleksandroviči Popovovi, 1867

